לא: השוחט פרק שני חולין

וכי תימא ביושב ומצפה מאי למימרא. פירוש מי אמרת בשלמא דלא מיירי ביושב ומצפה אלא סתמא דקתני ג"ש דמשמע דלאשמועינן דחולין לא בעו כוונה אבל מי איכא למידמי דאיירי ביושב ומצפה מאי למימרא דליכא למימר דאתא לאשמועינן דבעו כוונה דהא לא משמע מיניה דאיירי ביושב ומצפה דסתמא קתני ונפל דמשמע עפי בלא יושב ומצפה (ב) והרי"ך פירש מאי למימרא דליכא למימר דאתא לאשמועינן דבעו כוונה דהא קתני טהורה משמע דקולא אתא לאשמועינן: **גזירה** משום הרדלית של גשמים. פירש בקונטרס ואין טובלין בהרדלית משום דתנן (טהרות פ"ח מ"ט) הנוגע והקטפרס אין מיבור ואין כאן מ' סאה במקום אחד אע"פ שיש הרבה למעלה ולמטה ונחנם פירש כן דאפילו יש כמה סאין בגאומו מדרון אסור לטבול בו (ג) דמקוה אינו מטהר בזוחלין כדתניא בת"כ אך מעין וכור וגו' אי מה מעין מטהר בזוחלין אף מקוה כו' ת"ל אך מעין וכור מעין מטהר בזוחלין ומקוה בגאמנוכן ובקונטרס הכיאה פרק במה אשה (שבת דף סה: ד"ה וסכר):

דתנן מטבילין בראשין. קלת תימה דאי משנה היא מה צריך לאשמועינן תרי זימני דמטבילין בראשין ואמאי הסוא דמטבילין בראשין איירי מדאלרייתא דומיא דאין מטבילין בכיפין דהוי מדאלרייתא ובהיא דגל שנתלש אשמועינן דאפילו מדרבנן לא גזרינן: **ופירות** הרי הן כבי יותן. הייבו לאחר שהעלה דכל זמן שהן מחוברין במים לא מיתכשרי דתנן במסכת מכשירין (פ"ד מ"ו) נדה שהיתה מדיחה לתוך במערה טיהור העלתהו כל שהוא טמא פירוש דאז הוכשרו (ו) והא דאמר פ"ק דפסחים (דף טז.) דאיכא תרי קראי לענין הכשר מד בתלושין ומד במחוברין ונריכי הייבו כשנפלו במחוברין דמיתכשרי לאחר שהעלה ומע"פ שאז הם תלושין מכל מקום אצטריך משום דבתחלת דיבוקן היו במים מחוברים: **הוא** סבר דיחויי קא מדחי ליה נפק דק ואשכח דתניא כו'. ומ"מ אמאי סבר דמדחי ליה והא כבר זה דקדק מן המשנה דקתני ידיו טהורות ומה מדקדק יותר מבריתא זו וי"ל דים חילוק בין טבילת כל גופו לנטילת ידים דטבילת גופו תמיד טפי וכן צריך לומר בסמוך דפריך מסתם משנה לר' יוחנן ומשני דשמיטה אפילו ר' יוחנן מודה ואכמי תקשי ליה משנה דמסכת מכשירין (פ"ד מ"ז) אלא טבילת ידים שאני: **נהי** דלא בעינן כוונה לזביחה. פירוש להמיכה בזביחה זו לחמיכה מיהא בעינן פירוש לחמיכת סימנים כדפרישית (ג):

וכלים דומיא דאדם מה אדם (ד) דבעינן כוונה אף כלים נמי דקא מכוין להו אדם וכי תימא ביושב ומצפה מאי למימרא מהו דתימא ליגזר משום הרדלית של גשמים אי נמי ליגזר ראשין אטו כיפין קמ"ל דלא גזרינן ומנא תימרא דלא מטבלינן בכיפין (ה) דתנן (ו) מטבילין בראשין ואין מטבילין בכיפין שאין מטבילין באויר אלא חולין דלא בעי כוונה מיהא מנלן דתנן (ז) פירות שנפלו לתוך אמת המים ופשט מי שידיו טמאות ונטלן ידיו טהורות ופירות אינן בכי יותן ואם בשביל שיורדתו ידיו טהורות (ח) ופירות בכי יותן איתיביה רבא לרב נחמן (ט) טבל לחולין והוחזק לחולין אסור למעשר הוחזק אין לא הוחזק לא הכי קאמר אע"פ שהוחזק לחולין אסור למעשר איתיביה (י) טבל ולא הוחזק כאילו לא טבל מאי לאו כאילו לא טבל כלל לא כאילו לא טבל למעשר אבל טבל לחולין הוא סבר דיחויי קא מדחי ליה נפק דק ואשכח דתניא (יא) טבל ולא הוחזק מותר לחולין ואסור למעשר אמר ליה אביי לרב יוסף לימא תיהוי תיובתא דרבי יוחנן מהא א"ל רבי יוחנן הוא דאמר כרבי יונתן בן יוסף דתניא רבי יונתן בן יוסף אומר (יב) וכובם מה ת"ל שנית מקיש תכבוסת שניה לתכבוסת ראשונה מה תכבוסת ראשונה לדעת אף תכבוסת שניה לדעת אי מה להלן בעינן דעת כהן אף כאן בעינן דעת כהן ת"ל (יג) וטהר מכל מקום מתקיף לה רב שימי בר אשי ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר רבי יוחנן (יד) הלכה כסתם משנה ותנן נפלה סכין ושחטה אע"פ ששחטה בדרכה פסולה והוינן בה טעמא דנפלה הא הפילה הוא כשרה ואע"ג דלא מיכוין (טו) ואמרינן מאן תנא דלא בעי כוונה לשחיטה (ט) אמר רבא רבי נתן היא בשחיטה אפילו רבי יונתן בן יוסף (טז) מדגלי רחמנא (יז) מתעסק בקדשים פסול מכלל דחולין לא בעינן כוונה ורבנן נהי דלא בעינן כוונה לזביחה לחתיכה בעינן אמר רבא בהא זכנהו רבי נתן לרבנן מי כתיב וחתכת [2] וזבחת כתיב אי בעינן כוונה לחתיכה אפילו לזביחה נמי ליבעי אי לא בעינן כוונה לזביחה לחתיכה נמי לא ליבעי היכי דמי נדה שנאנסה וטבלה אילימא דאנסה חבירתה ואטבלה כוונה דחבירתה כוונה מעלייתא היא ועוד בתרומה נמי אכלה (יח) דתנן (יט) החרשת והשוטה והסומא ושנטרפה דעתה אם יש להן פקחות מתקנות אותן אוכלות בתרומה א"ר פפא (כ) לר' נתן שנפלה מן הגשר ולרבנן שירדה שנפלה מן הגשר אלא מתכוונה אפילו לגרמן ור' יוחנן לא מדמי טעילה לשחיטה דקדרים וכובס שנים ושמיטה קרא קדרים לכשיר כדאמרינן מדגלי רחמנא מתעסק כו': **ולרבנן.** דבעו מיהא כוונה לחתיכה ודכוותה בטבילה מכשר רב אליעיר: **כשירה להקר.** ד] ולא לטבול ונפלה כולה לתוך המים: **שחט.** פרה אדומה: **ושחט** (כא) **אחרים עמה.** חולין שנתכוין לה: **דברי הכל.** פרה פסולה מחמת מלאכה האחרת והבהמה כשרה: ה"ג **שחט** פרה **ושחט** בהמה אחרת עמה דברי הכל פסולה נשחטה בהמה אחרת עמה לר' נתן פרה פסולה בהמה כשרה לרבנן פרה כשרה בהמה פסולה: נשחטה

ידיים סדיים ידיו (שם). **טבל לחולין והוחזק לחולין.** פלוגתא נתנאי לענין לגבי חולין. הוחזק לגבי חולין נתנאי להעמיד נופו מחזקת טהור לחולין (חגיגה יט.). **אסור למעשר.** למעשר שני האכל בירושלים (שם יח:). **הוחזק אין.** אם נתנאי הוא דהיא עגילה לחולין (שם יט.). **טבל ולא הוחזק.** לא נתנאי לגבי טבילת טהרה אלא לתאלה בעלמא (שם יח:). **הלכה כסתם משנה.** רבי הוא פיקל המתנה וכאמרה דברי חכם ויפרו בעיניו שאלו סתם ולא אמרו עליהן כדי שלא יהו שניה מפי יחיד ורבנן כאילו נשנו מפי המרובים ויעשו כמותן (ב"צה ב.). **מתעסק בקדשים.** שיחט קדשים ולא בכוונה אלא מתעסק בדברים אחרים (בחולין m.) לו: מתעסק בסכין לחתוך דבר אחר ושחט בהמת קדשים (מנחות קי.) לו: כגון מתעסק בסכין להגביהו לו לגרקו ושחט קדשים. אלא נתנאי לגבי שחיטה, אבל נתנאי לגבי שחיטה בעלמא כשר אלא שלא עלה לגבינים לגבי חומה (לעיל יג.).

אע"פ שלא נתכוונה לטבילה מותרת אצל בעלה. אמר רבא שחט פרה ונשחטה בהמה אחרת כו' כלומר כתיב ושחט אותה לבדה ולא ישחוט אחרת עמה מלאכה עמה משחיטתה ועד שרפתה ועכשיו שחט פרה ובדרך שחיטת פרה נשחטה בהמה עמה בלא כוונה לר' נתן דאמר לא בעינן כוונה לשחיטה בהמה כשרה (בהמה כשרה) פרה פסולה דיכון דבהמה כשרה חשיבא מלאכה ופרה פסולה שסטל אותה מלאכה: לרבנן דאמרי

עין משפט נר מצוה

נח א מיי' פ"ט מהל' מקוואות הל"י ועיין כס"מ סמג עשין לתת טו"ש יו"ד סי' לא סעיף ה:
נט ב מיי' פי"ב מהל' טומאת אוכלין הל"י סמג עשין רמז:
ס ג מיי' פי"ג מהל' אבות הטומאות הל"ב:
סא ד מיי' שם ופ"ח מהל' מקוואות הל"ח ופי"ח הל"ב:
סב ה מיי' פי"ג מהל' אבות הטומאות הל"ב:
סג ו מיי' פ"ח מהל' מקוואות כ"מ הל"ו ופ"ז הל' תרומות הל"ב [ופ"ד מהלכות מעשר משנה ומ"ש ה"ד] טוש"ע יו"ד סימן קנ סעיף ח:
סד ז מיי' פ"ח מהל' מקוואות הל"ח סמג עשין לתת טו"ש יו"ד סימן קנ סעי' תת:
סה ח מיי' פ"ד מהל' פרה הל"י [וש"ס]:

שיטה מקובצת

(א) ואין טובלין בו כדתנן הנצוק והקטפרס: (ב) ואין מטבילין כלים בכיפין שלא יזרוק: (ג) שאחר כבוס ראשון כתי' והבגד: (ד) אליביהו כשירה להקר שנתכוונו לרחיצה ולא לטבול: (ה) ושחט בהמת חולין אחרת עמה שנתכוון לה: (ו) והא דאמרי' פ"ק דפסחים דאיכא יכר. נ"ב עי' רש"י לעיל דף טז ע"א:

רבינו גרשום

אטו כיפין כלומר ראשין גלים שמתחברין לנהר דהן בני טבילה אבל ליגזר ראשין אטו גלים שהלושין מנהר לחיצה כביפה שכשם שבכיפין לא מטבלינן כך בראשין דלא לישבלו קמ"ל דלא גזרינן: אלא חולין דלא בעו כוונה מנלן מהא. פירות שנפלו לתוך אמת כו' בלומר דקא חזינן (הכא) ששפשט (מעל) מי שידיו טמאות ונטלן ידיו טהורו' אע"ג דלא קא מכוין לשום טבילת ידיו: ופירות אינן בכי יותן דבעינן לדעת והני נפלו שלא לדעת ואין ממאין לפי שהכשירן לאו חשוב הכשר: ואם כשביל שיורדתו. הפירות הרי היא בכי יותן דלדעת הן וחשוב הכשר. הוחזק אין לא הוחזק לא כו' כלומר אלמא בעינן [כוונה] לטבול קשיא לרב דאמר לא בעינן כונה לחולין. הכי קאמר אע"פ שהוחזק לחולין כו' כלומר ולעולם לא בעינן כונה: ליפא תיהוי תיובתיה דר' יוחנן כלומר דאמר לחולין בעינן כונה. מה תכבוסת ראשונה לדעת כו' דבתכבוסת ראשונה כתיב הבגד או השתי או הערב או כל כלי העור אשר תכבס דמשמע אשר תכבס לדעת ובתכבוסת שניה כתיב וכובס שניה וטהר דמשמע וכובס מבל מקום אפי' שלא לדעת ועכשיו מקשינן לתכבוסת ראשונה דבעינן לדעת אף תכבוסת שניה בעינן לדעת. מי אמר ר' יוחנן כו' כלומר בעינן כונה לחולין. והא אמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן נפלה סכין וכו' כלומר והא הכא חוינן דלא בעינן כונה לחולין; מדגלי רחמנא מתעסק בקדשים דפסול כו' ורי"א גלי רחמנא בקדשים דכתיב לרצונכם תובחו לדעתכם ובוחו: ורבנן נהי דלא בעינן כונה לזביחה כו' כלומר ורבנן בני מחלקותו דר' נתן דפוסלין היכא דורק סכין לנוצעה בכותל והלכה ושחטה כדרכה נהי דלא בעינן כונה לזביחה לחתיכה בעינן והכא לא איכון לשום חתיכה אלא לנוצעה: כונה דחבירתה כונה מעליותא היא ובתרומה נמי אכלה כלומר לרב. אמר רב פפא לר' נתן שנפלה מן הגשר כלומר לר' נתן דלא בעי כונה לחולין אפי' לשם חתיכה דאפי' לא נתכוון אלא לנוצעה שחיטתה כשרה. הכא נמי אפי' לא נתכוונה לשום רחיצה אלא שנפלה מן הגשר טבילתה טבילה לענין תשמיש המטה אצל בעלה דבעלה חולין. לרבנן דבעו כולה לשום חתיכה הכא נמי בעינן נתכוונה להקר

הגהות הב"ח

(א) נמ' דאמר דבא רבי נתן: (ב) תוס' ד"ה וכו מיומא וכו' ותרי"ח פירש:

מוסף רש"י

חרדלית של גשמים. שטופת ויורדת ממקום נגוה יש בה לרבעים סאה והטומאה בה לא עלתה לו טבילה משום דמקום קטפרס הוא מקום זקוף יותר מדי ומ' סאה שבו אינם במקום אחד ומגן הגיעה והקטפרס אינו חיטור, ואף אם אינו קטפרס נמי אין טובלין בו, לפי שאין מי גשמים מטהרים דרך שילמן עד שיהו נקוין דרך אשכול, דתניא כתו"ל אי מה מעין מטהר בזוחלין אף מקוה מטהר בזוחלין, מ"ל אך מעין יכול מקוה מים יהיה טהור, המעין מטהר בזוחלין והמקוה בגאמנוכן, ורבינו אלי' גרים הרדלית (חגיגה יט.). ראשין, אמר מרלאי הגל כשהוא מגיע לאחר, אטו כיפין, אמלגיתו של גל שמוחד לאויר ממין כיפה, ואם הוטיט כלים למעלה והטבילן בכיפה אינה טבילה כדתמרת ואמר (שם). שאין מטבילין באויר. אלא אמהה תורה מקוה של אויר לטבילה (שם). ידיו טהורות. אע"פ שלא נתכוין (שם). ופירות אינן בכי יותן. דבעינן נגי הכשר יותן דומיא דבי יתן דניחא ליה (שם). ואם בשביל שיורדתו ידיו. נתכוין ליטול פירות, הרי הוא בכי יותן ומקבלין טומאה מעכשיו, וכיון דנתכוין לנהיות ידיו נגלי דעתיה נהיות ליה כהן ופילה שבל

מסורת הש"ס

ה) כ"ג דמר, כ) [נ"ל דתניא וכ"ל בתגיגה], ג) חגיגה יט. [תוספתא דמקוואות פ"ד ה"ג], ד) חגיגה יט. מכשירין פ"ד משנה ז, ה) [שם ושם איתא שיורתו ידיו יהיו טהורות], ו) חגיגה יח:, ז) [חגיגה שם], ח) [שבת מו. ושם נמחון], ט) לעיל יב:, י) [נכ"ל ופסף: מודכ], כ) [לעיל יב. וזכתים מז. מנחות קי.], ל) נדה יג:, מ) [טהרות פ"ח מ"ט], נ) [מקוואות פ"ה מ"ו], ס) [ויקרא יג], ע) [ויקרא יט], פ) [כל זה פירש"י בחגיגה יט.], צ) [לעיל ע"ש ד"ה ואין].

תורה אור השלם

1. והבגד או השתי או הערב או כל כלי העור אשר תכבס וסר מהם הנגע וכבס שנית וטהר: ויקרא יג נח
2. כי ירחק ממך המקום אשר יבחר יי אלהיך לשום שמו שם וזבחת מבקרך ומצאנך אשר נתן יי לך כאשר צויתיך ואכלת בשעריך בכל אות נפשך: דברים יב כא